

Sammanträdesprotokoll för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tid Tisdagen den 26 augusti 2025, kl 18:00 – 19:00

Plats KF-salen, Alceahuset

Närvarande Enligt bifogad närvarolista

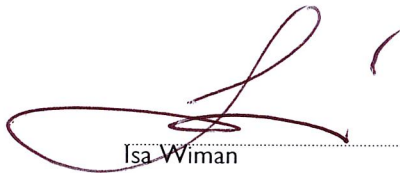
Utses att justera MHN § 5:3, Björn Schulte-Herbrüggen

Sekreterare

Mikael Sporsén

Ordförande

Isa Wiman

Justerande

Björn Schulte-Herbrüggen

Anslagsbevis

Justering tillkännagiven
genom anslag

2025-08-26 till och med 2025-09-19

Organ

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanträdesdatum

2025-08-26

Förvaringsplats för
protokollet

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen

Mikael Sporsén

Närvarolista gällande ärenden §§ 5:1- 5:19

Parti	Ledamöter	Närvarande	Ej tjänstgörande §§	Ersättare §§
C	Isa Wiman, ordförande	X		
M	Conny Söderström, 1:e vice ordförande	X		
MP	Björn Schulte-Herbrüggen, 2:e vice ordförande	X		
M	Peter Bramstedt	X		
M	Bengt Holm	X		
M	Pelle Isroth	X		
M	Gunnar Hallberg	X		
L	Thomas Kjellman	X		
S	Frida Hultqvist- Wård	X		
RP	Mikael Sundström	X		
V	Love Stalås Hörnsten	X		
SD	Tony Schelin	X		
	Ersättare		Tjänstgörande §§	Ej närvarande
M	Eva Feldt	X		
M	Maria Blomqvist	X		
C	Björn Pålhammar	X		
KD	Kenneth Drake af Hagelsrum	X		
S	Ivar Bergqvist	X		
MP	Mattias Lafvas	X		
	Övriga närvarande	Funktion		
	Maria Lindström	Miljö- och hälsoskyddschef		
	Mikael Sporsén	Nämndsekreterare		
	Karin Larsson	Miljö- och hälsoskyddsinspektör		
	Eva Axelsson	Controller		
	Lezlie Lindhé	Miljö- och hälsoskyddsinspektör		

Dagordning

- § 5:1 Upprop
- § 5:2 Fastställande av dagordning
- § 5:3 Val av justerare samt val om tid och plats för justering
- § 5:4 Anmälan om övriga frågor
- § 5:5 Anmälan om jäv
- § 5:6 Beslut om månadsuppföljning januari till och med juni 2025 Maria Lindström
Eva Axelsson
- § 5:7 Förslag till verksamhetsplan och budget 2026 Maria Lindström
Eva Axelsson
- § 5:8 Muntlig information
- § 5:9 Visättra 3:1 och 3:5, Beslut gällande vite om att ta bort miljöfarlig nedskräpning Catrine Eckers
- § 5:10 Beslut om reviderade lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön Maria Lindström
Catrine Eckers
- § 5:11 Finnsta, Beslut om krav om undersökning av tillförda massor Llyr Thomas-Hildén
- § 5:12 Margretelund 16:171, Beslut om yttrande över ansökan om tillstånd till avloppsreningsverk Karin Larsson
- § 5:13 Beslut om yttrande över promemoria skärpt miljöstraffrätt Karin Larsson
- § 5:14 Beslut om yttrande över betänkande *En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)* Lezlie Lindhé
- § 5:15 Beslut om revidering av Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan samt beslut om arkivbeskrivning Maria Lindström
- § 5:16 Redovisning av delegationsbeslut
- § 5:17 Anmälningar och information
- § 5:18 Kurser och konferenser
- § 5:19 Övriga frågor

MHN § 5:1

Upprop

Nämndsekreteraren gör upprop av ledamöter och ersättare.

MHN § 5:2

Fastställande av dagordning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

Utsänd dagordning fastställs.

Ärende

Till sammanträdet har kallelse med förslag till dagordning och tillhörande handlingar sänts ut.

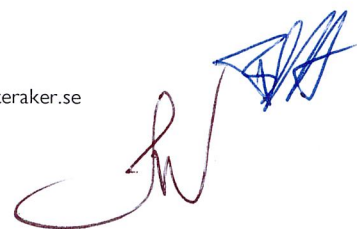

MHN § 5:3

Val av justerare samt tid och plats för justering

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

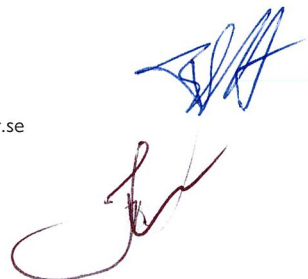
Björn Schulte-Herbrüggen utsågs till justerare. Protokollet justerades den 26 augusti klockan 19:30. år 2025. Plats: Miljö- och hälsoskyddsavdelningen, Alceahuset.

MHN § 5:4

Anmälan om övriga frågor

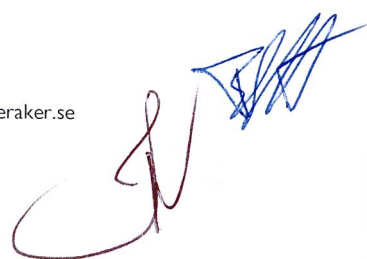
Inga övriga frågor har tillkommit gällande detta nämndsammanträde.

MHN § 5:5

Anmälan om jäv

Ingen förtroendevald person anmälde jäv under detta sammanträde.

MHN § 5:6

Dnr: 2024-1355-012

Månadsuppföljning per juni 2025, Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

1. Den ekonomiska månadsuppföljningen för juni 2025 och prognos för helåret 2025 noteras.
2. Ekonomisk månadsrapport och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämndens nettokostnad för perioden januari till juni 2025 var 2,4 mnkr. Avvikelser på periodens övriga kostnader är hänförliga till periodisering av budget. Prognosen för helårets nettokostnad är 9,2 mnkr, vilket motsvarar budget.

Nämndens slutsatser

Prognosen för helårets nettokostnad beräknas bli på samma nivå som budget.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande med datum 2025-07-09

Bilagor

MHN Ekonomisk månadsuppföljning juni 2025 (2025-07-09)

MHN § 5:7

Dnr: 2025-1135-012

Tjänsteutlåtande förslag till verksamhetsplan 2026–2028 och budget 2026 inklusive taxor 2026

Detta beslut fattades med omedelbar justering

MHN § 5:7

MHN-2025-1135-012

Tjänsteutlåtande förslag till verksamhetsplan 2026–2028 och budget 2026 inklusive taxor 2026

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. Förslag till verksamhetsplan 2026–2028 och budget 2026 samt taxor 2026 godkänns.
2. Förslag till verksamhetsplan 2026–2028 och budget 2026 samt taxor 2026 överlämnas till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämndens bruttokostnader är 16,7 mnkr i förslag till budget 2026, vilket innebär en nettokostnadsbudget på 9,2 mnkr.

Nämndens slutsatser

Nämndens bruttokostnader är 16,7 mnkr i förslag till budget 2026, vilket innebär en nettokostnadsbudget på 9,2 mnkr.

Taxor för år 2026 återfinns separat i bilagor taxor 1–8

Information

Miljöpartiet och Roslagspartiet och Socialdemokraterna samt Vänsterpartiet deltar inte i beslutet.

Kommentarer

Miljöpartiet lämnar in ett särskilt yttrande, bilaga 3.

Bilagor

1. Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till verksamhetsplan 2026–2028 och budget 2026
2. Taxor 2025, bilagor 1–8

Bilaga 1: Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område 2026 med bilagor

Bilaga 2: Taxa för offentlig kontroll inom livsmedelsområdet, ekologisk produktion och material i kontakt med livsmedel 2026

Bilaga 3: Taxa för serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen 2026

Bilaga 4 Taxa för folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter, vissa receptfria läkemedel 2026

Bilaga 5: Taxa för kontroll av animaliska biprodukter 2026

Bilaga 6: Taxa strålskyddslagens område 2026

Bilaga 7: Taxa för tillsyn av sprängämnesprekursorer 2026

Bilaga 8: Taxa för avfall från fritidsbåtar 2026

3. Protokollsanteckning

Detta beslut fattas med omedelbar justering

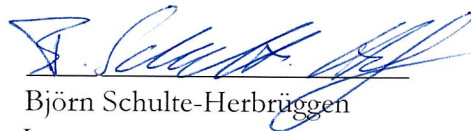
2025-08-26

Datum

Isa Wiman
Ordförande

Mikael Sporsén
Sekreterare

Björn Schulte-Herbrüggen
Justerare

Bilaga, 3

Protokollsanteckning:

MP deltar inte i beslutet eftersom vi i KF lagt ett eget budgetförslag med ökade resurser till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.

MHN § 5:8

Muntlig information

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

Ingen muntlig information förmedlades under detta nämndsammanträde.

MHN § 5:10

Dnr: 2025-699-401

Revidering av lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

Detta ärende fattades med omedelbar justering.

MHN § 5:10

MHN-2025-699-401

Revidering av lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta Anta Österåkers kommuns reviderade *Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön* daterade 2025-08-07.

Sammanfattning

Österåkers kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön behöver ändras för att följa förändringen i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Med anledningen av förändringen behöver kommunens reglering av när trädgårdsavfall kan eldas tas bort. I samband med denna revidering har även förtydliganden och andra ändringar av föreskrifterna gjorts.

Nämndens slutsatser

En tillståndsansökan enligt 4 § innebär att Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska göra en utredning av lämpligheten i att hålla djur i det enskilda fallet. Att hålla djurslag enligt 4 § så som nötkreatur, häst, get får eller svin, inom område med detaljplan eller områdesbestämmelse utgör större risk för hälsa eller miljö än pälsdjur, fjäderfä som inte är sällskapsdjur eller orm. Med större djur ökar foder och gödselhanteringen och det finns en större risk för luktstörning, bullerstörning eller att skadedjur dras till foder och gödsel. Djurslag så som nötkreatur, häst, get får eller svin kräver mer utrymme för att hållas på ett djurskyddsmässigt korrekt sätt. I tätbebyggda områden är det ofta svårt att uppfylla dessa krav utan att det påverkar miljön och grannar negativt. Stora djur kan utgöra en fysisk fara om de rymmer eller hanteras fel. Det är en större säkerhetsrisk att ha en lös häst eller ko i ett bostadsområde än en höna. Miljö och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att det är riktigt att behålla kravet på tillstånd enligt punkt 1.

Det saknas i många gånger kunskap om att det krävs tillstånd för att hålla djur i område med detaljplan eller områdesbestämmelser. Mörkertalet är sannolikt störst beträffande pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur. I dagsläget inkommer färre än tio ansökningar per år om att hålla fjäderfä. Även om Miljö och hälsoskyddsnämnden skulle kunna se till att alla som önskar hålla just dessa typer av djur faktiskt inkommer med en ansökan, ser Miljö- och hälsoskyddsnämnden inte att vare sig människors hälsa eller miljön skulle vinna något på tillståndsprövningen. Det finns inget behov från Miljö- och hälsoskyddsnämnden att kartlägga hur stort mörkertalet är eller att agera på djurhållningar utan tillstånd annat än om det kommer in klagomål.

Sedan 2021 måste alla som håller djur på land eller hanterar avelsmaterial låta registrera anläggningen där djuren eller avelsmaterialen hålls till Jordbruksverket, oavsett antal eller om det är på hobbynivå. Reglerna är menade att underlätta smittspårning och förhindra smittspridning. Jordbruksverkets register över fastigheter med djurhållning är troligen mer aktuellt än kommunens register över tillståndsgiven djurhållning. En av orsakerna är att till skillnad från kommunens tillståndsgivning som kostar 3136 kr (2025), så är Jordbruksverkets tvingande registrering kostnadsfri. Registrerade djurhållare kan sedan snabbt få information om smittläget

så som en eventuell spridning av fågelinfluensa i landet och regionen. Den årliga registerhållningsavgiften om 120 kr (2025) gör att registret hålls aktuellt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden får sällan klagomål på att dessa typer av djur orsakar störningar för kringboende. Om klagomål på störning ändå inkommer så har Miljö- och hälsoskyddsnämnden möjlighet att ställa krav på att störningen begränsas eller att djurhållningen upphör, med stöd av bestämmelser i miljöbalken. Bestämmelser kan tillämpas på alla djurslag, inom alla områden och är inte begränsade till bara vissa djur och vissa områden så som tillståndskravet nu är utformat.

Enligt miljöbalken är alla som har en verksamhet som kan påverka hälsa eller miljö skyldiga att själva se till att den verksamhet de bedriver drivs på ett sådant sätt så att olägenheten för människor eller miljön ska bli så liten som möjligt. Man är också skyldig att ha tillräcklig kunskap om den verksamhet man bedriver. I Österåker finns idag flera områden som är tätbebyggda, men som ändå inte är detaljplanlagda eller har områdesbestämmelser. Om någon vill skaffa något av de djurslag som omnämns i de lokala föreskrifterna så behövs det ingen prövning inom dessa områden.

Enligt 9 kap 13 § miljöbalken gäller att kommunala föreskrifter som meddelas till skydd mot olägenheter för människors hälsa inte får medföra onödigt tvång för allmänheten eller annan obefogad inskränkning i den enskildes frihet.

Med sin nuvarande utformning kan kraven på tillståndsprövning av vissa djurslag inom vissa tätbebyggda områden men inte inom andra tätbebyggda områden anses som en obefogad inskränkning när det är svårt att motivera tillståndskravet ur ett hälsoskyddsperspektiv.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att kravet på tillstånd för att få hålla pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur inom detaljplanlagt område och område med områdesbestämmelser inte fyller någon väsentlig funktion, och att tillståndskravet enligt 4 § punkt 2, Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön bör tas bort. De olägenheter som skulle kunna uppstå för människors hälsa och miljön bör handläggas med stöd av bestämmelser i miljöbalken.

Tillståndskravet för orm enligt 4 § punkt 3, bör omformuleras från att omfatta alla arter av ormar till att endast omfatta giftormar, det vill säga ormar som har giftknölar som är kopplade till tänderna.

Syftet med tillståndet är att kunna hålla ett register över ormhållningar för att vid förfrågan kunna meddela räddningstjänst vilken art och dess farlighet som finns på just den adressen. Eftersom inte alla ormhållare söker tillstånd, trots att tillstånd för hållande av orm inte är avgiftsbelagt, och att ormhållning är svår att upptäcka då den oftast sker i privata bostäder så bedömer Miljö- och hälsoskyddsnämnden att syftet med tillståndskravet för orm inte går att uppfylla. Ormar, särskilt giftiga arter, kan utgöra en allvarlig fara om de rymmer eller hanteras fel. Ett bitt från en giftig orm kan vara livshotande om inte rätt motgift finns tillgängligt snabbt. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att det är viktigare att kunna hålla ett register över var giftormar finns, än att hålla ett register över alla ormar inom ett område med detaljplan eller områdesbestämmelse, även om registret inte är fullständigt.

Anmälningssplikten för att anordna upplag av petroleum-, olje- eller tjärprodukter och dylikt i 8 § tas bort. Risken för skada på vattentäkt till följd av sådana upplag finns i områden med enskild vattenförsörjning. I övriga områden sker vattenförsörjningen med kommunalt dricksvatten från

vattentäkt som inte ligger i kommunen. Upplag regleras i miljöprövningsförfordningen och i förekommande fall i föreskrifter för vattenskyddsområden och behöver därför inte regleras i de lokala föreskrifterna. Enskild vattenförsörjning sker främst genom grundvattentäkter (borrade brunnar) och i mindre utsträckning genom avsättning av ytvatten på strandnära fastigheter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att risken för att dessa vattentäkter ska påverkas av upplag är liten. I de fall det uppkommer en risk för påverkan på grundvattentäkter till följd av upplag kan Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställa krav på skyddsåtgärder genom tillsyn. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därmed att anmälningssplikten inte behövs. Risken för skada bedöms vara större från upplag och förvaring av avfall vilket inte omfattas av 8 §.

Då lagstödet för att reglera eldning av trädgårdsavfall i lokala hälsoskyddsföreskrifterna försvinner måste föreskrifterna revideras och § 12 tas bort.

Bilagor

1. Förslag till reviderade lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön
2. Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön (ÖFS 2000:3)

Detta beslut fattas med omedelbar justering

2025-08-26

Datum

Isa Wiman
Ordförande

Mikael Sporsén
Sekreterare

Björn Schulte-Herbrüggen
Justerare

MHN § 5:12

Dnr: 2025-437-427

Margretelund 16:171

Beslut om yttrande gällande ansökan om fortsatt och utökad verksamhet vid Margretelunds avloppsreningsverk

Detta ärende fattades med omedelbar justering

MHN § 5:12

MHN-2025-437-427

Margretelund 16:171

Beslut om yttrande gällande ansökan om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet vid Margretelunds avloppsreningsverk

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker remissen och lämnar synpunkter enligt nedan.

1. Den befintliga äldre utloppsledningen i trä som inte används ingår inte i den nu aktuella ansökan men ska enligt bolaget tas upp så småningom. För att minska negativ påverkan på miljön borde detta upptag ske i samband med att ny utloppsledning förläggs.
2. Kompensationsåtgärder bör utföras för att minska risken för negativa effekter av ökad näringsbelastning till Sätterfjärden som den utökade verksamheten enligt ansökan kommer att innebära.
3. En långsiktig underhållsplan för avloppsreningsverket bör tas fram och redovisas regelbundet med uppgifter om behov och riskanalyser samt uppdateras vid behov.
4. Enligt befintligt tillstånd villkor 4 ställs krav på analys av ammoniumkväve. Detta saknas i förslag till nya villkor utan att ha motiverats.
5. Vi förespråkar att villkor 2 i befintligt tillstånd, gällande att avloppsanläggningen ständigt ska drivas så att högsta möjliga reningseffekt uppnås, ska kvarstå.
6. För att minska risken för olägenhet för närboende bör tider för tunga transporter till och från reningsverket regleras i tillståndet.
7. Bolagets fortsatta arbete för att minska tillförsel av förorenat vatten, lakvatten och kemikalier bör regleras i tillståndet, på liknande vis som villkor 15 och 16 i befintligt tillstånd.
8. Det är viktigt att bolaget har rutiner för att informera berörda närboende vid tillbud, bräddningar etc som kan leda till olägenhet, se befintligt tillstånd villkor 18 som bör kvarstå.
9. För att underlätta för tillsyn bör bolaget informera tillsynsmyndigheten vid ändringar mm, se befintligt tillstånd villkor 19 som bör kvarstå.

Sammanfattning

Roslagsvatten AB ansöker om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet vid Margretelunds avloppsreningsverk. Ansökan avser en utökning av kapaciteten i reningsverket från nuvarande tillståndsgiven kapacitet på 57 000 pe till 93 000 pe. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har givits möjlighet att yttra sig över ansökan. Miljö och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan med synpunkter enligt beslut.

Nämndens slutsatser

Enligt redovisade utredningar bedöms inte ansökt verksamhet ge försämrad status eller förutsättningar för att uppnå miljökvalitetsnormerna för ytvatten jämfört med nollalternativet. Kapacitetsökningen innebär större utsläppsmängder men eftersom reningsgraden kommer att förbättras blir bidraget av näringsämnen från avloppsreningsverket i samma storleksordning som i nuläget. För att möjliggöra en effektiv avloppsrening vid framtida anslutning av nya och befintliga områden bedöms ansökt verksamhet vara det bästa alternativet.

Enligt uppgifter i ansökan ska den äldre utloppsledningen i trä som finns i nära anslutning till befintlig utloppsledning och den planerade nya ledningen, tas upp så småningom men det arbetet ingår inte i denna ansökan. I syfte att minska negativ påverkan på vattenmiljön bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att krav bör ställas på att ledningen tas upp i samband med att den nya utloppsledningen anläggs.

Enligt hydrodynamiska modelleringar som ingår i ansökan innebär en utökning av verksamheten en viss ökning av näringsämnen till Sätterfjärden. Sätterfjärden är även recipient vid bräddningar från tre pumpstationer på ledningsnätet (P14, P15, P16), enligt miljökonsekvensbeskrivningen. Mot bakgrund av att Sätterfjärden är ett populärt rekreationsområde med två badplatser är det viktigt att vattenmiljön inte försämras. Sätterfjärden är idag påverkad av dagvattenutsläpp och marin verksamhet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att det är rimligt att kräva att kompensationsåtgärder utförs för att minska risken för negativa effekter av ökad näringsbelastning till Sätterfjärden på grund av utökningen av reningsverket.

I syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar drift med minskad risk för driftstörningar bedömer Miljö- och hälsoskyddsnämnden att krav bör ställas på att en långsiktig underhållsplan för avloppsreningsverket tas fram och redovisas regelbundet med uppgifter om behov och riskanalyser samt uppdateras vid behov.

Vid en jämförelse mellan tillståndet för nuvarande verksamhet, för 57 000 pe, samt de föreslagna villkoren enligt ansökan bedömer Miljö- och hälsoskyddsnämnden att vissa villkorspunkter i nuvarande tillstånd bör kvarstå eftersom de är relevanta även för den ansökta utökade verksamheten. Det gäller befintlig villkorspunkt 2 angående drift av anläggningen, villkorspunkt 4 angående analys av ammoniumkväve, villkorspunkt 6 angående reglering av tider för tunga transporter, villkorspunkt 15 och 16 angående tillförsel av förorenat vatten, lakvatten och kemikalier till avloppsanläggningen, villkorspunkt 18 angående information till berörda närboende vid tillbud och bräddningar samt villkorspunkt 19 angående information till tillsynsmyndigheten.

Bilagor

1. Ansökan, inklusive bilagor, daterad 2025-02-19

Detta beslut fattas med omedelbar justering

2025-08-26

Datum

Isa Wiman
Ordförande

Mikael Sporsén
Sekreterare

Björn Schulte-Herbrüggen
Justerare

MHN § 5:13

Dnr: 2025-971-420

Yttrande över promemoria om skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem

Detta ärende fattades med omedelbar justering.

MHN § 5:13

MHN-2025-971-420

Yttrande över promemoria om skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar miljö- och hälsoskyddsavdelningens synpunkter som sitt yttrande och överlämnar det till Klimat och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått en remiss gällande promemoria om en skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem (SOU 2025:14). Syftet med förslaget är att föreslå förbättrade möjligheter att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra miljöbrottslighet. Uppdraget omfattar att föreslå hur miljöstraffsavgifter ska kunna användas i flera fall samt en översyn av avgiftsnivåerna samt att skärpa den miljöstraffrättsliga regleringen.

Nämndens slutsatser

Promemorian innehåller förslag på nya och ökade krav på lämplighetsprövning, så kallad vandelsprövning, även vid anmälningssärenden. Lämplighetskraven föreslås även gälla vid övertagande av en verksamhet, eller när en ny person med stort inflytande över verksamheten tillkommer. Den tillkommande prövningen kommer att innebära behov av att ytterligare uppgifter granskas, att tillsynsmyndigheten behöver remittera ärendet till Polisen samt begära uppgifter från belastningsregistret. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att handläggningstiden för anmälan om miljöfarlig verksamhet behöver förlängas från 6 veckor till 8 veckor.

Promemorian innehåller förslag på en ny straffbestämmelse för avfallsbrott som avser verksamheter, som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, som ägnar sig åt att bortskaffa avfall på ett otillåtet sätt. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att ett ökat fokus på avfallsbrott kan leda till en ökad möjlighet att lagföra miljöbrottslighet.

Promemorian innehåller förslag på att avkriminalisera ett antal överträdelser och i stället för att utredas som miljöbrott så kommer de att omfattas av miljöstraffsavgift och bedömas vara förvaltningsrättsliga överträdelser. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att de föreslagna ändringarna avseende miljöstraffsavgift kan innebära en effektivisering av handläggningen vid överträdelser av reglerna i miljöbalken.

Promemorian innehåller förslag på nya krav att tillsynsplanen enligt miljöbalken ska tas fram med hänsyn till gällande lägesbild för miljöbrott. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det utökade kravet innebär ett ökat behov av samarbete och informationsutbyte med Polisen, andra myndigheter och organisationer. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att ett sådant samarbete och samordning med brottsbekämpande myndigheter är positivt för att minska miljöbrotten. Då arbetet inte kan finansieras med

tillsynsavgifter innebär det ett ökat behov av skattefinansiering.

Bilagor

1. Remiss
2. Promemoria "Betänkandet En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem" (SOU 2025:14), Klimat och näringslivsdepartementet, KN2025/01042

Detta beslut fattas med omedelbar justering

2025-08-26

Datum

Isa Wiman
Ordförande

Mikael Sporsén
Sekreterare

Björn Schulte-Herbrüggen
Justerare

MHN § 5:14

Dnr: 2025-1115-460/KS 2025/0181

Remissvar över betänkandet SOU 2025:64 En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan

Detta ärende fattades med omedelbar justering.

MHN § 5:14

MHN-2025-1115-460/KS 2025/0181

Remissvar över betänkandet **SOU 2025:64 En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta
Överlämna miljö- och hälsoskyddsavdelningens synpunkter som sitt remissvar över ”Remiss av Betänkande En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)” till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning

Utredningen ”En översyn av kontrollorganisation och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (SOU 2025:64)” föreslår genomgående ett förstatligande av livsmedelskontrollen.

Utredning bedöms inte objektivt belysa och redovisa vilka bristerna som finns i befintlig kontrollorganisation och inte ge förslag på åtgärder eller alternativa lösningar.

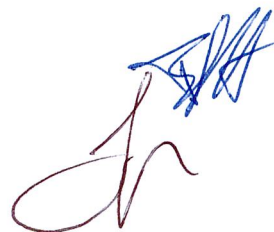
Ett förstatligande av kontrollen skulle minska möjligheterna eller försvåra erfarenhetsutbytet med andra avdelningar och enheter inom kommunen så som näringsliv, bygglov, alkoholhandläggaren och lokala föreningar. Det innebär att värdefulla informationskanaler försvinner. I de här kanalerna hanteras ofta uppgifter som är till gagn för det brottsförebyggande arbetet och för beredskapen i kommunen.

Ett förstatligande av den operativa kontrollen i de senare leden riskerar inledningsvis en utebliven eller bristande kontroll. En sådan förändring skulle minska möjligheten att upptäcka och motverka oseriösa aktörer som utnyttjar välfärdssystemen och snedvrider konkurrensen.

Det är inte försvarligt med en dyr och omfattande omstrukturering av Sveriges kontrollorganisation när det redan finns en fungerande, lokalt förankrad livsmedelskontroll som genom stöd, vägledning och revision kan bli bättre än idag. Det är viktigt att behovet av en förändring inte leder till ett förhastat beslut. Det är nödvändigt att de beslut som fattas är väl underbyggda och inte leder till en kostsam och ineffektiv kontrollorganisation.

Om förslaget genomförs måste tidsramen förlängas. I det fall regeringen väljer att gå vidare med utredningens förslag att överföra ansvaret för den kommunala livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket måste den tidsplan för genomförandet som presenteras i utredningen revideras kraftigt.

Att så som utredningen föreslår genomföra ett övertagande redan 2028 när det inte finns några planer för hur det ska gå till eller hur den nya organisationen skulle komma att se ut bedöms inte vara realistiskt.

Nämndens slutsatser

Inledningsvis vill Miljö- och hälsoskyddsnämnden (nämnden) i Österåkers kommun framföra att nämnden uppskattar att Sveriges kontrollorganisation utreds och att eventuella problem blir belysta. Nämnden bedömer dock att utredningen hade kunnat omfatta fler alternativ och i större omfattning redogjort för fördelar och nackdelar med andra förslag till förändrad kontrollorganisation.

Nämnden vill också påtala att de inte delar utredarens uppfattning i merparten av de delar som framhålls som brister hos kommunala kontrollmyndigheter. Hela utredningen är från början till slut uppbyggd kring ett förutbestämt förstatligande av utpekade kontrollområden. En utredning bör vara objektiv och belysa hur stor del av kontrollmyndigheterna som brister och vilka de olika bristerna är, samt ge förslag på hur de skulle kunna åtgärdas.

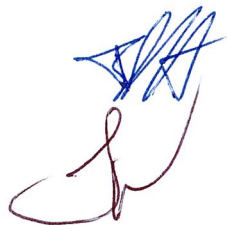
Av utredningen framgår att många av de kriterier som framhålls som brister hos kommunala kontrollmyndigheter, som till exempel höga avgifter, brist på personal och brist på kompetens även finns hos Livsmedelsverket. Vid ett förstatligande av den operativa kontrollen i de senare leden så som butik, restaurang och omsorgsverksamhet pekar utredningen ut bristande kompetens hos Livsmedelsverket idag. Inom den här typen av verksamheter förlitar sig Livsmedelsverket alltså på kompetens hos kommunernas inspektörer och förutsätter att inspektörerna kan anställas hos Livsmedelsverket. I sista led mot slutkonsument kommer därför ett förstatligande inledningsvis att innebära ett försvårande förhållande för alla inblandade parter och möjligen utebliven eller bristande kontroll. Butik, restaurang och omsorgsverksamhet utgör ca 50 % av Österåkers med flera kommunens registrerade anläggningar och ingår ofta inom klassningen mikroföretag. Nämnden bedömer att utebliven eller bristfällig kontroll skulle minska möjligheten att upptäcka och motverka oseriösa aktörer som utnyttjar välfärdssystemen och snedvrider konkurrensen.

Den förslagna organisationen av livsmedelskontrollen innebär att Livsmedelsverket behöver vara regionalt lokaliserad vilket medför att avståndet till kontrollmyndigheten i vissa delar av landet blir längre än idag. För att kompensera för de längre avstånden förslås bland annat digitala kontroller. Nämnden vill särskilt betona att erfarenheten från bland annat pandemin visar att digitala kontroller fungerar utmärkt för vissa typer av kontrollmoment men på intet sätt kan ersätta de fysiska kontrollerna beträffande hygien och brottsligt förfarande.

Andra kriterier som utpekats som brister är exempelvis samsyn, timtaxa, revision, råd och informationsinsatser, här är ett förstatligande av kontrollen inte, så som utredningen vill påskina, enda lösningen. Utredningen har inte redogjort för hur dessa brister skulle kunna åtgärdas genom exempelvis tydligare råd, information och vägledning från Sveriges kommuner och regioner och Livsmedelsverket, till övriga kontrollmyndigheter.

Utredningen har inte heller redogjort för vad en mer omfattande och ingående revision av kontrollmyndighetens kontrollsystem skulle kunna innebära för likvärdigheten mellan olika kontrollmyndigheter. Externa företag reviderar idag kommunens nämnder och genomför ett gediget arbete i sin granskning utan att kunna livsmedelslagstiftningen. För att komma till rätta med uteblivna eller bristfälliga revisioner av kommunernas livsmedels- och dricksvattenskontroll bör i stället för ett förstatligande av livsmedelskontrollen, de reviderande myndigheternas mandat och finansiering av revisionerna utredas så att revisionerna kan återupptas och fördjupas.

Utredningen pekar på problem i vissa kommuner, men redovisar inga alternativa lösningar, i stället avfärdas andra alternativ med orden "En oförändrad kommunal livsmedelskontroll innebär att de utmaningar vi identifierat kommer att kvarstå eller öka." och "En koncentration av den

kommunala livsmedelskontrollen skulle förbättra kontrollorganisationen men inte ge tillräcklig effekt.” Utredningen är inriktad på det som ses som nackdelar för företagen idag, och redovisar inga alternativ till att rätta till eventuella problem med dagens kontrollstruktur, annat än ett förstatligande av livsmedelskontrollen. Nämndens betonar att det är viktigt att behovet av en förändring inte leder till ett förhastat beslut. Det är nödvändigt att de beslut som fattas är väl underbyggda och inte leder till en kostsam och ineffektiv kontrollorganisation.

Österåker har redan idag en organisation som arbetar med förenkling, klarspråk och tillgänglighet för alla grupper av invånare. Ett förstatligande av kontrollen riskerar att ge företagen mer byråkrati och sämre tillgänglighet vilket inte berörs inte av utredningen. Utredningen pekar i stället på att ett förstatligande av kontrollen medför att den variation i tillgänglighet som idag finns mellan olika kontrollmyndigheter skulle minska.

Många kommuner har genom åren byggt upp fungerande kontrollsystém anpassade till regelverken och efter Livsmedelsverkets vägledning och med närhet till både medborgare och företag. Kommunens inspektörer känner verksamheterna, kan samordna med annan tillsyn och har en helhetssyn som skapar både effektivitet och förtroende. Närheten, där verksamheten snabbt kan få stöd och information vid behov, går inte att ersätta med en statlig tillsyn.

Det är också viktigt att understryka att många av de kommunala kontrollmyndigheterna har en välfungerande kontroll i fråga om såväl omfattning som kvalitet. Flertalet har också redan idag både tillräcklig bredd och spets i personalstyrkan för att ha den beredskap och uthållighet som krävs. Av NKI-mätningarna (nöjd-kund-index) framgår dessutom att företagen genomgående ger de kommunala kontrollmyndigheterna höga betyg.

Närheten och erfarenhetsutbytet med andra avdelningar och enheter inom kommunen så som näringsliv, bygglov, alkoholhandläggaren, lokala föreningar med flera skulle vid ett förstatligande av kontrollen komma att minska eller helt upphöra. Det innebär att värdefulla informationskanaler försvinner och måste byggas upp på nytt. I de här kanalerna hanteras ofta uppgifter som är till gagn för det brottsförebyggande arbetet och för beredskapen i kommunen.

Livsmedelsverket har gjort stora framsteg under senare år i sin roll som vägledande, utbildande och rådgivande myndighet. Men det finns fortfarande mycket att arbeta med för att ge kommunerna de verktyg som behövs för ökad samordning, likriktad kontroll och enhetlighet. Det här är uppgifter som Livsmedelsverket måste fortsätta arbeta med, oavsett hur myndighetsstrukturen ser ut i framtiden.

Utredningen säger att kostnaderna för mikroföretag skulle minskas genom anslagsfinansierade och behovsanpassade råd och information. Råd och information skulle leda till färre uppföljande kontroller på grund av bristande efterlevnad. Avdelning menar att effekterna av råd och information till mikroföretag präglas av en övertro. Verksamheter inom begreppet mikroföretag i kommunen är ofta kaféer, restauranger och pizzerior. I kommunen har vi under många år arbetat med anslagsfinansierade råd, information och merinformation till bland annat dessa företag. Råd, information och merinformation har givits vid kontroll men även via mejlutskick mellan kontrolltillfällen. Nämndens erfarenhet, och som även framhölls i Miljö- och hälsoskyddsnämndens remissyttrande inför det nya riskklassningssystemet, är att korta täta kontroller fungera bättre för att få effekt, än kontroller med glesare frekvens hos de flesta företagen inom kategorin mikroföretag. Det här är ofta de företag som uppvisar flest brister vid kontroll och där kontrollen får bäst effekt av att inspektörerna pekar och förklarar. Livsmedelsverket kan här bidra med mer råd, information, utbildning och branschträffar på

distans, anpassade till olika anläggningstyp och språkgrupper, det oavsett vem som är kontrollmyndighet.

Utredningen redogör för att ett förstatligande av livsmedelskontrollen skulle innebära ytterligare ökade kostnader för de flesta företag. Livsmedelsverket har i dag högre taxa och även högre kostnadstäckning. I Österåkers kommun är de flesta livsmedelsföretag små eller medelstora företag som redan i dag upplever att kostnaderna för livsmedelskontrollen är kännbara. Efter införandet av efterhandsdebiteringen ökade det administrativa arbetet för kommunerna, vilket även innebär att kostnaden för företagen har ökat.

Av utredningen framgår att Livsmedelsverkets timtaxa redan i dag är högre än kommunernas i genomsnitt, ändå beräknas kostnaderna för tillsynen öka med minst 130 miljoner kronor per år. Och det utan att man ens räknat med omställningskostnaderna. Livsmedelsverket kan inte styra kommunernas timtaxa, men det är Livsmedelsverket som ger råd och vägledning i hur riskklassningssystemet ska appliceras på olika typer av verksamheter.

Utredning redogör inte för några möjligheter som skulle jämna ut skillnaderna i taxan mellan olika kontrollmyndigheter och minska kostnaderna för företagen utan pekar ut ett statligt övertagande av all kontroll som enda lösningen.

Utredningen föreslår nya regler som ska ge myndigheterna en tydligare styrning mot att arbeta med samordning och samverkan i syfte att underlätta och ge nytta för livsmedelsföretagaren. Syftet med reglerna ska vara att kontrollmyndigheterna bland annat ska genomföra gemensamma kontroller eller gemensamt inhämta uppgifter om det underlättar för företagaren. Kommunerna kommer även efter föreslaget om förstatligandet av livsmedelskontrollen att vara tillsynsmyndighet inom andra närliggande områden. Att så som utredningen påstår, antalet kontroll- och tillsynsmyndigheter skulle minska hos företagen har utredningen inte påvisat. Nämnden bedömer att det vid ett förstatligande blir lika många och i vissa fall fler kontroll- och tillsynsmyndigheter för företagen. Dessutom riskerar statliga myndigheter uppfattas som mer främmande och mer svårillgängliga samtidigt som det blir fler okända inspektörer för företagaren att ha kontakt med.

En samordnad kontroll mellan olika kontroll- och tillsynsmyndigheter skulle eventuellt underlätta för företagen där Livsmedelsverket idag, i de flesta fall, redan är kontrollmyndighet. Av erfarenhet från företag i Österåker, där det ofta är en och samma företrädare för verksamheten som ska delta vid kontroll och tillsyn, skulle en sådan samordnad kontroll och tillsyn upplevas ytterst betungande och svår att genomföra för verksamhetens företrädare. Miljö- och hälsoskyddsnämnden genomför redan i dag gemensamma kontroller och tillsyn när det är lämpligt och kan effektivisera arbetet inom nämndens område vilket därmed innebär lägre avgifter för företagen i kommunen.

Av vad som kan utläsas av utredningen så finns det både för och nackdelar med ett förstatligande av kontrollen eller en fortsatt kontrollorganisation så som den är utformad och genomförs idag. Det senare skulle inte medföra några större kostnader. Att inte göra några förändringar är enligt nämnden inte ett alternativ. Framför allt kan förbättringar genomföras och utveckling ske av hur dagens kontroll genomförs.

Nämnden menar att det måste vara möjligt att utveckla enklare och billigare lösningar än att avgränsat förespråka ett förstatligande av kontrollen. Lösningar som bygger vidare på de styrkor och fördelar som finns i det nuvarande kontrollsystemet. Det finns förutsättningar att åstadkomma en mer effektiv och likvärdig kontrollorganisation för både medborgarna och

företagens bästa, utan att förlora det som fungerar bra i dag. Utredningen, på det sätt den är redovisad, kan inte styrka att ett förstatligande av kontrollen leder till sådana förbättringar och effektiviseringar att det är det förslag som skulle vara det bästa möjliga att genomföra.

Det är dyrt att bygga upp en helt ny organisation, med rekrytering av kontrollpersonal, nya digitala system och nya lokaler. Hur finansieringen av omorganisationen, omställningsstöd till kommunerna för förlorade intäkter och fortsatt höga omkostnader inledningsvis och mer skattefinansierad kontroll ska lösas har inte redovisats.

Om det mot förmodan beslutas om ett förstatligande av livsmedelskontrollen inklusive dricksvatten, animaliska biprodukter och tillverkning av snus så bedöms tidsaspekten med ett övertagande 2028 vara väl tidsoptimistiskt.

Det är viktigt att behovet av en förändring inom kontrollorganisationen inte leder till ett förhastat beslut och med hänsyn till betydelsen av denna förändring är det nödvändigt att de beslut som fattas är väl underbyggda. Om förslaget genomförs måste tidsramen förlängas. I det fall regeringen väljer att gå vidare med utredningens förslag att överföra ansvaret för den kommunala livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket, anser nämnden att den tidsplan för genomförandet som presenteras i utredningen måste revideras kraftigt. Risker är annars stor att möjligheten att utföra kontroll riskerar att skadas, med negativa effekter för såväl livsmedelssäkerheten som för företagen och medborgarna. Det är inte rimligt att utgå från att en så stor omorganisation och expansion av Livsmedelsverket ska kunna ske på endast två år, samtidigt som ansvaret för kontrollen av omkring 150 000 anläggningar ska överföras till myndigheten.

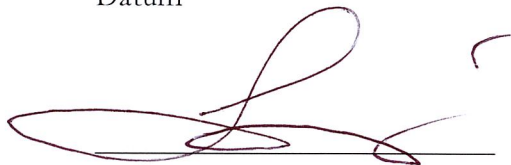
Bilagor

1. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/06/sou-202564/>

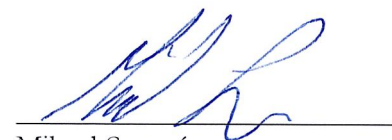
Detta beslut fattas med omedelbar justering

2025-08-26

Datum

Isa Wiman
Ordförande

Mikael Sporsén
Sekreterare

Björn Schulte-Herbrüggen
Justerare

MHN § 5:15

Dnr: 2025-896-004

Revidering av Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

1. Anta uppdatering av dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning för Miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt miljö- och hälsoskyddsavdelningens förslag.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämndens reviderade dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning beslutas gälla retroaktivt från och med 1 januari 2025.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning ska årligen ses över och uppdateras vid behov. Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning beslutades 2023 och behöver uppdateras.

Nämndens slutsatser

Nya digitala arbetssätt har införts vilket behöver speglas i en ny uppdaterad dokumenthanteringsplan samt arkivbeskrivning.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2025-06-12

Bilagor

1. Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan 2025 reviderad
2. Miljö- och hälsoskyddsnämndens dokumenthanteringsplan 2023, antagen 2023-12-12, MHN § 8:9
3. Miljö- och hälsoskyddsnämndens arkivbeskrivning 2025 reviderad
4. Miljö- och hälsoskyddsnämndens arkivbeskrivning 2023, antagen 2023-12-12, MHN § 8:9

MHN § 5:16

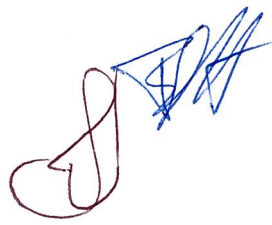
Redovisning av delegationsbeslut

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

Delegationsbeslut noteras till protokollet.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut den 26 maj 2025 till och med den 17 augusti 2025.

MHN § 5:17

Anmälningar och information

- Beslut om: Överklagande av beslut om avgift för livsmedelskontroll
- Beslut om: Överklagande av beslut om tillstånd till avloppsanläggning på fastigheten Lervik 1:28 i Österåkers kommun
- Beslut om: Överklagande av beslut om att lämna klagomål på rökutsläpp och ljudstörning från restaurang utan ytterligare åtgärd, Österåkers kommun
- Information om: Överklagande av Länsstyrelsens beslut

MHN 5:18

Kurser och konferenser

- Sveriges miljökommuners höstkonferens 2025 Jönköping 14 – 15 oktober

MHN 5:19

Övriga frågor

Inga övriga frågor tillkom detta nämndsammanträde.

Bilaga I.

Protokollsanteckning gällande ärende § 5:9

MP välkomnar föreläggandena i ärendet. MP anser dock att kommunen behöver följa upp denna typ av ärenden snabbare så att inte som i detta fall, miljöskadliga utsläpp riskerar pågå över 10 år. Därför yrkar vi också årligen i KF på en utökad budget för mer resurser till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.